

Концепсияи раҳнамоии касбии хонандагон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Муқаддима

Концепсияи раҳнамоии касбии хонандагон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд Концепсия) дар асоси Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, нақшаи чорабиниҳо чиҳати иҷрои дастуру супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вохӯрӣ бо намояндагони илму маориф бахшида ба Соли маориф ва фарҳанги техникӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи маориф таҳия гардидааст. Концепсия дар шароити соҳибистиклолӣ, рушди техникаю технологияи муосир ва талаботи бозори меҳнат ба кадрҳои ихтисосманд сиёсати дурнамои давлатро дар соҳаи тарбияи меҳнатӣ ва интиҳоби дурусти касб муайян месозад. Он дар марҳилаи нави таърихӣ моҳият, мақсаду вазифаҳо ва мазмуни тарбияи меҳнатӣ ва раҳнамоии касбии хонандагонро ба танзим дароварда, нақш ва мақоми онро дар ташаккули шахсият мукаммал месозад. Дар Концепсия хусусиятҳои равонии синнусолии хонандагон дар интиҳоби касб, истеъдоди фардӣ, соҳиби дониш ва маҳорати технологӣ гардидани касбомӯзон ва роҳҳои амалӣ намудани онҳо нишон дода шудааст. Он тамоюли инкишофи сиёсати давлатиро бо назардошти мазмун ва мундариҷаи фанни технологияи меҳнат ва интиҳоби касб дар шароити муносибатҳои нави ҷамъиятӣ амалӣ мегардонад. Концепсияи мазкур санадест, ки фарогири асосҳои бунёдии назариявӣ, методӣю методологӣ буда, мақсаду вазифаҳо, мазмуну мундариҷа ва хусусиятҳои раҳнамоии касбии хонандагонро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва ибтидоии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян месозад. Амалисозии Концепсия ба интиҳоби дурусти касб ва баланд бардоштани сифати касбии мутахассисон мусоидат менамояд ва аз ҳамаи сохторҳои давлатӣ, муассисаҳои таълимӣ новобаста аз тобеияти сохториашон, дигар идораҳои дахлдор ва шахрвандони ҷумҳурӣ татбиқи онро тақозо мекунад.

1. Раҳнамоии касбӣ самтҳои он, мақсад ва усулҳо

1. Раҳнамоии касбӣ – яке аз қисматҳои фарҳанги умумибашарӣ буда, дар шакли ғамхорӣ ҷамъият барои ташаккули касбии насли наврас, дастгирӣ ва инкишофи истеъдодҳои табиӣ, инчунин гузаронидани маҷмӯи чорабиниҳои махсуси психологию педагогӣ, психофизиологӣ, тиббӣ ва давлатии мусоидат ба шахс дар худмуайянкунии касбӣ ва интиҳоби намуди мувофиқтарини касб бо назардошти шавқу хавас, майлу рағбат, қобилият,

ҳолати иҷтимоию иқтисодии бозори меҳнат ва талаботи ҷамъият ба касбҳо зоҳир мегардад.

2. Қисматҳои муҳимтарини раҳнамоии касбӣ иборатанд аз: маълумоти касбӣ - шинос намудани ҷавонон бо намудҳои истеҳсолот, вазъи бозори меҳнат, талаботи иқтисодӣ ба кадрҳои ихтисосманд, мазмун ва дурнамои рушди касбҳо, роҳҳои фаро гирифтани касбҳо, шаклу шароитҳои азхудкунии онҳо, талаботи касбҳо нисбат ба шахс, имкониятҳои тақмили касбии таҳассусӣ ва худтақмили ӯ дар ҷараёни фаъолияти меҳнатӣ; машварати касбӣ – расонидани ёрӣ ба шахс дар худмуайянкунии касбӣ бо мақсади қабули қарори бошуурона дар интиҳоби касб бо назардошти хусусият ва имкониятҳои психологӣ, ҳамчунин талаботи ҷомеа; интиҳоби касбӣ – пешниҳоди тавсияҳо ба шахс доир ба самтҳои имконпазири фаъолияти касбии ба хусусиятҳои психологӣ ва физиологии он мувофиқ дар асоси натиҷаҳои таҳқиқҳои психологӣ, психофизиологӣ ва тиббӣ; хостагирии касбӣ – муайян намудани дараҷаи коршоямии касбӣ ба касби мушаххас мувофиқи талаботи меъёрӣ; мутабаққосии касбӣ, истеҳсоли ва иҷтимоӣ – тартиби меъёрҳои, ки ба ташаккули касбии коргар, ташаккули сифатҳои марбутатаи иҷтимоӣ ва касбии ӯ, нишондодҳо ва талабот ба меҳнати фаъоли эҷодӣ ва дарёфти сатҳи олии касбӣ мусоидат менамояд;

3. Раҳнамоии касбӣ бо мақсадҳои зерин амалӣ гардонидани мешавад:

- таъмини кафолатҳои иҷтимоӣ дар соҳаи интиҳоби озодаи касб, шакли машғулият ва роҳҳои худамалисозии шахсият дар шароити муносибатҳои бозорӣ;

- ноил гаштан ба мувозинати байни шавқу ҳаваси касбии шахсият, хусусиятҳои психофизиологии он ва имкониятҳои бозори меҳнат;

- пешбинии муваффақияти касбӣ дар яке аз соҳаҳои фаъолияти меҳнатӣ;

- мусоидат ба инкишофи бемайлони маҳорати касбии шахсият ҳамчун шартҳои муҳимтарини қаноатмандии ӯ аз меҳнат ва мақоми шахсии иҷтимоӣ, амалисозии нерӯи фардӣ, ташаккули тарзи ҳаёти солим ва некӯахлоқии арзанда.

4. Усулҳои асосии раҳнамоии касбӣ:

- маълумотдиҳӣ – инфиродӣ, гурӯҳӣ, оммавӣ (бевосита: лексия сӯҳбат; ғайримустақим: бо воситаҳои ахбори умум);

- машварати психологӣ ва тиббӣ;

- таҳқиқи психологӣ, психофизиологӣ ва тиббӣ;

- усулҳои гуногуни педагогӣ.

2. Зарурати таҳия ва қабули Концепсия

5. Вобаста ба шароити нави муносибатҳои ҷамъиятӣ ташкил ва рушди низоми давлатии роҳнамои касбӣ яке аз равандҳои асосии тараққиёти инкишофи давлат ба ҳисоб рафта, он тамоми қаламрави ҷумҳуриро дарбар мегирад ва ба ҷавонон имкониятҳои гуногуни хизматрасониро оид ба роҳнамоии касбӣ, таҳияи пояи ҳуқуқии меъёрҳои татбиқи он, тайёр намудан, бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси мутахассисонро таъмин менамояд.

Зарурати таҳия ва қабули Концепсия маҳз аз ҳамин муқаррарот сарчашма мегирад ва интихоби дурусти касбро дар асоси истеъдоди табиӣ, талаботу имкониятҳо, омӯзиши асосҳои илм ва фанҳои интихоби касб ва технологияи меҳнтро тибқи талаботи меъёрҳои ҷаҳонӣ талаб мекунад. Бо ин мақсад, Концепсия ба интихоби саривақтию бошууроноии касб, интихоби муассисаи таълимӣ, дигар шаклҳои тайёрии касбӣ, ҳамчунин барои бо кор таъмин намудан ва ба мутобиқшавӣ ба фаъолияти иҷтимоию касбии хонандагон мусоидат мекунад. Системаи раҳнамоии касбӣ бояд ҷузъи ҷудонашавандаи тамоми сиёсати кадрӣ давлатӣ ва қисми ду низоми ба ҳам пайваст: таҳсилоти муттасил ва шуғли самаранок гардад.

6. Раҳнамоии касбӣ дар асоси принципҳои (усулҳои) зерин амалӣ мегардад:

- имкониятҳои баробар барои гирифтани машварати касбӣ, новобаста аз маҳалли зист, ҷойи таҳсил ё кор, синну сол, ҷинс, миллат ва эътиқоди динӣ; дастрасии иттилооти касбии зарурӣ баҳри интихоб ва ивазнамоии касб, шакли омӯзиш ва бокортаъминкунӣ;

- ихтиёрӣ будани истифодаи имконоти интихоби касб барои ҳамаи гурӯҳҳои иҷтимоӣ; хусусиятҳои махфӣю тавсиявии машварати касбӣ ва интихоби касбӣ, риояи одоби касбӣ аз тарафи мутахассисон; муттасилии чараҳои раҳнамоии касбӣ, мушоҳидаҳои дарозмӯҳлати ҷарҳои ташаккул ва инкишофи касбӣ; афзалияти шавқу ҳавас ва имкониятҳои шахс, ҷанбаи инсондӯстонаи раҳнамоии касбӣ.

3. Самтҳои асосии рушди низоми раҳнамоии касбии хонандагон

7. Дар рушди низоми раҳнамоии касбии хонандагон фаъолияти якҷояи ҳамоҳангшудаи қисматҳои низоми раҳнамоии касбӣ – мактабҳои таҳсилоти умумӣ, муассисаҳои таҳсилоти касбӣ, мақомоти давлатии соҳаҳои маориф, тандурустӣ, меҳнат ва шуғли аҳоли, кор бо ҷавонон, марказҳои минтақавии раҳнамоии касбӣ, муассисаю ташкилотҳо, воситаҳои ахбори умум, оила, иттиҳодия ва созмонҳои ҷамъиятӣ, дигар ташкилотҳои иҷтимоии масъули тарбия, таълим, таълими касбӣ ва бо кор таъминкунии ҷавонон бояд аҳамияти махсус дошта бошанд.

8. Ҷузъи муҳими низоми минтақавии раҳнамоии касбӣ муассисаҳои таҳсилоти умумии ҳамаи намудҳо ба шумор мераванд.

Самтҳои асосии фаъолияти ин муассисаҳо иборатанд аз:

- фароҳам овардани шароит барои гузаронидани корҳои бонизом, таҳассусӣ ва маҷмӯӣ оид ба раҳнамоии касбӣ;

- омӯзиш ва ташаккули муносибати бошууроноии хонандагон ба интихоби касб дар раванди таълиму тарбия мувофиқи шавқу ҳавас, майлу рағбат ва қобилиятҳои ҳар кадом бо назардошти талаботи минтақа (маҳал) ба касбҳо;

- берун аз дарс ҷалб намудани хонандагон ба эҷодиёти техникаю бадеӣ ва баланд бардоштани нақши эҷодиёт дар интихоби касб;

- шиносонидани хонандагон дар раванди фаъолияти таълимӣ ва берун аз таълим бо муассисаҳои таълимии касбӣ, касбҳо ва ихтисосҳо, муассисаю ташкилотҳо ва дурнамоии инкишофи онҳо;

- ташкили маълумоти касбӣ ва маслиҳати касбии хонандагон ташаккули мақсаду ниятҳои касбӣ дар асоси омӯзиши маҷмӯии шахсияти хонанда бо назардошти хусусиятҳои фардӣ, психофизиологӣ, вазъи саломатӣ ва талаботи минтақавӣ ба кадрҳо;

- истифодаи хадмоти раваншиносии мактабӣ барои гузаронидани корҳо оид ба раҳнамои касбӣ;

- ба роҳ мондани таълими тафриқаи хонандагон барои пурра ошкор намудани шавқу ҳавас, майлу рағбат ва қобилиятҳои фардӣ онҳо.

9. Муассисаҳои таълимӣ, комбинатҳои таълимии байнимактабӣ, идора ва ташкилотҳои истеҳсолӣ яке аз чузъҳои асосии корҳо оид ба раҳнамои касбӣ дар ноҳия (шаҳр) буда, корхоро оид ба раҳнамои касбӣ якҷоя бо муассисаҳои таҳсилоти умумӣ тавассути иштироқи мустақими хонандагон дар фаъолияти мушаххаси меҳнатӣ ва касбӣ амалӣ мегардонанд.

10. Муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбӣ: низоми меъёрхоро оид ба тарғиби касб ва ихтисосҳое, ки барои соҳаҳои иқтисодӣ ва бозори меҳнат заруранд, амалӣ менамоянд;

- ба ташаккул ва таҳкими мақсадҳои касбиинтихобкунии хонандагон ва донишҷӯён мусоидат мекунанд;

- оид ба омода намудани ҷавонон ба фаъолияти таълимӣ ва меҳнатӣ ва барои таҳкимбахшии мақсадҳои касбиинтихобкунии онҳо кор мебаранд;

- принципҳои (усулҳои) интихоби касбӣ ва хостагирии касбиро дар амал татбиқ менамоянд;

- мутобикгардонии касбии истеҳсолӣ ва иҷтимоии коргарону мутахассисони ояндаро амалӣ месозанд; гурӯҳҳои равиявӣ, факултативҳои (марказҳои) оmodасозии то донишгоҳиро бо мақсади инкишофи сифатҳо, майлу рағбат ва қобилиятҳои касбии ҷавонон ташкил медиҳанд;

- хонандагонро бо иттилооти зарурӣ оид ба талаботе, ки ба таҳсил ва мазмуни он пешниҳод гардидаанд ва ба маълумот оид ба имкониятҳои касбӣ дар соҳаҳои интихобшуда таъмин менамоянд;

- якҷоя бо мутахассисони марказҳои раҳнамои касбии ташкилотҳои соҳаҳои иқтисодӣ таҳияи маводи тарғибкунандаи касбхоро аз рӯи соҳаҳои муассисаҳои таълимӣ амалӣ мегардонад.

11. Муассисаҳо ва ташкилотҳои соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ якҷоя бо муассисаҳои таълимӣ:

- барои раҳнамоии касбии хонандагон, шахсоне, ки фаъолияти меҳнатиро оғоз менамоянд, ташаккули рағбати онҳо ба касбҳои истеҳсолоти марбута дар раванди таълими меҳнатии онҳо ва меҳнат дар муассисаҳо кор мебаранд;

- усулҳои интихоби касбӣ ва хостагирии касбиро ҳангоми оmodасозӣ ва азнаватӣеркунии коргарони ҷавон дар истеҳсолот, фиристодани онҳо ба таълим дар муассисаҳои таълимӣ ва марказ ҷорӣ намуда, меъёрҳои мутобикгардонии касбии истеҳсолӣ ва иҷтимоии коргарони ҷавон ва мутахассисонро амалӣ мегардонанд;

- дар таҳияи маводи тарғиботии касбӣ иштирок менамоянд;

- дар таҳқизонидани кабинетҳои раҳнамоии касбӣ дар муассисаҳои таълимӣ ва марказ иштирок менамоянд.

12. Марказҳои шуғли аҳолии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ:

- ба хонандагони синфҳои болоӣ ва хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, омӯзгорон ва падару модарон дар маҷмӯъ доир ба вазъи бозори меҳнат, роҷеъ ба касбҳои дар бозори меҳнат арзишманд ва имкониятҳои соҳибшавӣ ба онҳо дар муассисаҳои таълимии минтақа ва вилоят, аз ҷумла, аз рӯи самтҳои мақомоти хадамоти давлатии шуғли аҳоли маълумоти касбӣ медиҳанд;

- яқҷоя бо мақомоти идоракунӣ, иттиҳодияҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятии ҷавонон дар гузаронидани ҷорабиниҳои оммавию мавзӯии раҳнамои касбӣ барои ҷавонон ширкат меварзанд;

- барои бекорон ва дигар гурӯҳҳои аҳолии бекор қафолатҳои татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон»-ро дар самти ба онҳо расонидани хидмати раҳнамои касбӣ ва дастгирии психологиро таъмин менамоянд;

- кабинетҳои маҳсусгардонидашудаи раҳнамоии касбиро ташкил карда, фаъолияти онҳоро дар марказҳои шуғли аҳоли ба роҳ мемонанд;

- бо мақомоти маҳаллии идораи маориф, иттиҳодияву ташкилотҳои ҷамъиятии ҷавонон, комиссариатҳои ҳарбӣ, муассисаҳои таълимии касбӣ ва корхонаҳо дар ҳалли масъалаҳои раҳнамоии касбии ҷавонони минтақа ҳамкорӣ мекунанд.

13. Самтҳои асосии рушди раҳнамоии касбии хонандагону ҷавонон дар васоити ахбори омма инҳо мебошанд:

- иттилоъ додан роҷеъ ба вазъи бозори меҳнат, талаботи иқтисодӣ ба кадрҳои ихтисосманд;

- шиносӣ бо мазмун ва пешомадҳои талаботи бозори касбҳо, бо шаклҳо ва шароити азхудкунии онҳо, бо талаботи ба инсон пешниҳоднамудаи касбҳо, бо имкониятҳои рушди касбии ихтисосӣ;

- шинос намудани хонандагон бо намудҳои муосири истеҳсолот;

- паҳн намудани маводи профессиографӣ – маълумотномаи касбҳои мухталиф.

14. Оила баҳри инкишоф ва таълими кӯдакон ғамхорӣ карда, дар интиҳоби касб, намуди шуғл ва кор мусоидат менамояд. Иттиҳодияҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар раҳнамои касбии ҷавонон тибқи намуди фаъолияти онҳо ширкат меварзанд. Фаъолияти касбӣ ҳамчунин аз ҷониби муассисаҳои маданияту равшаннамоӣ, маҷмааҳои варзишию намоишӣ, комиссариатҳои ҳарбӣ, мақомоти умури дохилӣ низ амалӣ гардонида мешавад.

15. Барои ташкили таъмини методӣ ва идоракунии кори раҳнамои касбӣ дар муассисаҳои таълимӣ ва созмонҳо кабинетҳо (озмоишгоҳҳо) ҳамчунин шӯроҳои ҷамъиятӣ оид ба раҳнамоии касбӣ ташкил карда мешаванд. Ҳангоми зарурат созмонҳо метавонанд бо муассисаҳои таълимӣ ва дигар шахсони манфиатдор оид ба раҳнамоии касбӣ шӯроҳои яқҷояро таъсис диҳанд.

4. Таъминоти ташкили кор оид ба раҳнамоии касбӣ

16.Кори раҳнамоии касбӣ дар ҷумҳурӣ таҳти роҳбарии методии Шӯрои ҷумҳуриявӣ ҳамоҳангсозии раҳнамоии касбии хонандагони Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазоратҳои соҳавӣ ва дигар мақомоти идоракунии давлатӣ сурат мегирад.

17.Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва раёсату шӯъбаҳои маорифи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ:

- роҳбариро аз болои муассисаҳои зертобӣ ва мақомоти идораи маориф дар раванди кор оид ба раҳнамоии касбии хонандагону ҷавонон амалӣ месозанд;

- ташкили шӯъбаҳои (қисмҳои) марбутаро оид ба раҳнамоии касбӣ таъмин менамояд ва ба мучахҳаз гардонидани онҳо бо дастурҳои таълимию методӣ, таҳҷизоти ташҳисию касбӣ ва дигар таҳҷизот мусоидат менамоянд;

- методҳои интиҳоби касбӣ ва хостагирии касбиро оид ба таъмини муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбӣ татбиқ менамоянд;

- бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси кормандони соҳаи маорифро оид ба масъалаҳои раҳнамоии касбӣ, мубодилаи таҷрибаи кори онҳо дар ҳамин соҳа, фаъолияти илмию таҳқиқотӣ ва таҷрибавиро ташкил менамоянд;

- оид ба беҳтар кардани раҳнамоии касбӣ дар муассисаҳои таълимӣ чорабиниҳоро таҳия ва татбиқ менамоянд, санадҳои меъёрии ҳуқуқиро оид ба масъалаи мазкур омода мегардонанд; таҳияи маводи иттилоотӣ, дастурҳои методӣ, профессиографӣ ва дигар маводро ба роҳ мемонанд.

18.Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии ҳифзи иҷтимоӣ ва шуғли аҳолӣ яққоя бо мақомоти марбутатаи маориф, тандурустӣ, кор бо ҷавонон, марказҳои ҷумҳуриявӣ ва вилоятӣ раҳнамоии касбии хонандагон ва дигар корхонаҳои ҳавасманд:

- барои рушди низоми раҳнамоии касбии ҷавонон чораҷӯӣ намуда, онҳоро амалӣ мегардонанд;

- фаъолияти раҳнамоии касбиро дар вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ ҳамоҳанг месозанд;

- марказҳои раҳнамоии касбиро бо маводи ахборию методӣ ва маълумотӣ таъмин мекунанд;

- хизматрасонии раҳнамоии касбиро ба ҷавонони бекор, ки барои таълим ва бозомӯзӣ роҳхат доранд, ташкил менамоянд; низоми чорабиниҳоро оид ба раҳнамоии касбии хонандагони дорои рақобатпазирии пастро дар бозори меҳнат таъмин месозанд;

- чорабиниҳоро оид ба беҳсозии кори раҳнамоии касбӣ дар муассисоти тобӣ таҳия намуда, онҳоро амалӣ мегардонанд;

- санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, дастурҳои методӣ, тарғибкунанда ва дигар маводи марбутаро омода менамоянд;

- омӯзиш ва густариши таҷрибаи пешқадами хориҷи кишварро оид ба раҳнамоии касбии ҷавонон ташкил мекунад; бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси мутахассисонро оид ба раҳнамоии касбӣ яқҷоя бо Маркази ҷумҳуриявии раҳнамоии касбӣ ташкил менамояд;

19. Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон, раёсатҳои тандурустии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шӯъбаҳо ва бахшҳои тандурустии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ:

- аз муоинаи тиббӣ гузаронидани хонандагон ва ҷавонон, гузаронидани машварати касбии тиббии шахсони саломатиашон нуқсондор ва такмили ихтисоси кормандони соҳаи тандурустиро оид ба масъалаҳои машварати касбии тиббӣ таъмин менамоянд;

- барои беҳтар кардани кори раҳнамоии касбӣ дар муассисаҳои зертобеъ чораҷӯӣ намуда, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, дастурҳои методӣ, маводи ташвиқотии касбӣ ва ғайраро тайёр менамояд.

20. Кумитаи кор бо ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, раёсату шӯъбаҳои кор бо ҷавонони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ:

- ҳамоҳангсозии фаъолияти иттиҳодия ва ташкилотҳои ҷамъиятиро оид ба кор бо ҷавонон дар раванди раҳнамоии касбӣ амалӣ мегардонанд;

- таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва тавсияҳои методии марбутаро таъмин месозанд;

- ба таҷҳизонидани марказҳои раҳнамоии касбии ҷавонон, нуқтаҳои машварати касбӣ, муассисаҳои таълимӣ созмон бо техникаи компютерӣ, аудиовизуалӣ ва дигар намудҳои таҷҳизот мусоидат мекунад;

- дар баргузориҳои чорабинӣҳои ташкилию оммавӣ оид ба раҳнамоии касбии хонандагон ширкат меварзанд, таҷрибаи онҳоро паҳн менамоянд.

21. Дар соҳаҳои иқтисодии ҷумҳурӣ таъминоти ташкилию методӣ ва роҳбарӣ ба кори раҳнамоии касбиро вазоратҳои марбута ва дигар мақомоти идораи давлатӣ амалӣ мегардонанд. Вазифаҳои асосии онҳо инҳоянд:

- бунёдгузорӣ ва рушди низоми соҳавии раҳнамоии касбӣ, амалигардонии таъминоти кадрӣ методӣ ва таҷҳизонидани техникаи низоми мазкур; таҳия ва чораҷӯӣ оид ба татбиқи усулҳои илман асосноки интиҳоби касбӣ, хостагирии касбӣ ва мутобиқгардонии касбӣ дар амалияи тайёр кардан ва азнавтайёркунии коргарон дар истехсолот ва дар муассисаҳои таълимӣ, ташкилотҳои таҳсилоти бефосилаи кормандони соҳа;

- ташкили таҳияи нақшаҳои касбӣ (профессиограммаҳо) аз рӯи касбҳою ихтисосҳои соҳа бо назардошти тағйироти баамалоянда дар шароит, хусусият ва мундариҷаи меҳнат;

- расонидани кӯмак ба муассисаҳо дар ташкили кори раҳнамоии касбӣ, ҷамъбаст ва густариши таҷрибаи пешқадам; ташкили такмили ихтисоси кормандони соҳа аз рӯи масъалаҳои раҳнамоии касбӣ.

22. Асоси ташкилии рушди низоми раҳнамоии касбии хонандагон ташкили шабакаи марказҳои вилоятию минтақавии раҳнамои касбӣ (нуқтаҳои машваратҳои касбӣ) ба ҳисоб мераванд, ки чунин вазифаҳоро иҷро менамоянд:

- пешниҳод намудани хизматрасониҳои раҳнамоии касбӣ ба хонандагон ва ҷавонон;

- якҷоя бо муассисаҳои ҳифзи саломатӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ташкил намудани машварати касбии тиббии наврасоне, ки нуқсонҳои ҷисмонӣ доранд ва маъҷубон аз кӯдакӣ бо мақсади офияти касбии онҳо;

- ташкили фаъолияти мунтазами раҳнамои касбӣ дар муассисаҳои таълимии намудҳои гуногун;

- гузаронидани таҳқиқоти иҷтимоӣ, омӯзиши шавқи касбии ҷавонон, таҳлили маълумотҳои гирифташуда ва коркарди тавсияҳои мувофиқ;

- ширкат дар тайёр кардан, бозомӯзӣ, расондани ёриҳои методӣ ба кормандони соҳаҳои маориф, тандурустӣ, мутахассисони ташкилотҳо дар фаъолияти раҳнамоии касбӣ; таҳияи тавсияҳои методӣ, феҳристҳо ва дигар дастурҳои маълумотӣ, ташкили манбаи маълумотҳои марбута;

- ҳамоҳангсозии фаъолияти раҳнамои касбӣ дар ҳудуд, гузаронидани чорабиниҳои, ки ба баландбардории самаранокии он нигаронида шудаанд; иштирок дар корҳои илмию таҳқиқотии таҷрибавӣ; ширкат дар таҳияи барномаҳои ҷумҳуриявӣ, минтақавӣ ва соҳавии раҳнамоии касбии ҷавонон.

23. Занҷираи асосии (марказии) илмию методии низоми раҳнамоии касбӣ Маркази ҷумҳуриявии раҳнамоии касбии хонандагон мебошад, ки сиёсати ягона, ҳамоҳангсозии фаъолияти амалӣ ва таҳқиқотӣ, таҳияи барномаҳои ҷумҳуриявии раҳнамои касбӣ ва тавсияҳоро барои амалигардонии он татбиқ менамояд.

Маркази ҷумҳуриявии раҳнамои касбии хонандагон роҳбарии методиро дар якҷоягӣ бо Маркази ҷумҳуриявии таълимӣ методӣ ба фаъолияти раҳнамоии касбӣ дар ҷумҳурӣ амалӣ менамояд.

24. Ташкилкунандаи асосии расонидани хизматҳои раҳнамоии касбӣ ба хонандагон маркази вилоятӣ раҳнамои касбии хонандагон мебошад, ки роҳбарии методии марказҳои минтақавии раҳнамоии касбиро (нуқтаҳои машварати касбӣ) таъмин менамояд.

25. Фаъолияти маркази вилоятӣ раҳнамоии касбиро шӯрои вилоятӣ ҳамоҳангсозӣ оид ба раҳнамои касбии хонандагон ба танзим мебарорад. Шӯро аз ҳисоби намоёндогони мақомот оид ба меҳнат ва шуғли аҳоли, маориф, тандурустӣ, кор бо ҷавонон, муассисаҳои таълимӣ, ташкилотҳо, марказҳои раҳнамоии касбӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ғайра таъсис дода мешавад.

26. Вазифаҳои шӯро иборатанд аз:

- муайян намудани самтҳои асосии раҳнамоии касбӣ дар ҳудуди вилоят бо назардошти хусусиятҳои минтақавӣ;

- таъмини ҳамкории ҳамаи созмонҳои, ки дар қорӣ раҳнамоии касбӣ ширкат меварзанд;

- таҳия ва татбиқи нақшаҳои ҳамоҳангсозӣ ва барномаҳои минтақавии раҳнамоии касбӣ;

- омӯзиш, натиҷагирӣ ва паҳн кардани таҷрибаи кор, гузаронидани чорабиниҳои оммавии раҳнамоии касбӣ.

27. Низомномаи шӯрои ҳамоҳангсозии вилоятӣ ва ҳайати он бо қарори мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоят тасдиқ карда мешаванд.

28. Занҷираи ибтидоии ҳадамоти минтақавии раҳнамоии касбӣ марказҳои минтақавӣ мебошанд, ки дар низоми раҳнамоии касбӣ ҳамчун воҳиди мустақил бо шабакаи нуқтаҳои машварати касбӣ ҳамкорӣ менамояд.

29. Вазифаҳои асосии марказ (нуқтаи машварати касбӣ) - таъмини хизматрасониҳои раҳнамоии касбӣ ба шахсоне, ки дар ҳамин минтақа зиндагӣ мекунанд, амалӣ кардани роҳбарии кори раҳнамоии касбӣ дар муассисаҳои таълимӣ ва ташкилотҳои, ки дар ҳамин минтақа ҷойгиранд ва ҳамоҳангсозии фаъолияти онҳо мебошад.

5. Таъмини системаи раҳнамоии касбӣ бо кадрҳо

30. Раҳнамоии касбии ҷавонон аз тарафи мутахассисони марказҳои минтақавии раҳнамоии касбӣ, ҳадамоти шуғли аҳоли, муассисаҳои таълимӣ ва идораю ташкилотҳо гузаронида мешавад. Дар ин кор бевосита педагогҳо, психологҳо, педагог - психологҳо, педагогҳои иҷтимоӣ, методистон оид ба раҳнамоии касбӣ, машваратчиёни касбӣ ва физиологу сотсиологҳо иштирок менамоянд.

31. Вазифаҳои хизмати мутахассисони соҳа ва тартиби гузаронидани аттестатсияи онҳо аз тарафи Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

32. Тайёр кардани мутахассисони соҳаи раҳнамоии касбӣ дар донишгоҳ ва донишкадаҳои омӯзгорӣ тавассути ба барномаҳои таълимӣ ворид намудани курсҳои махсус, ҳамчунин тахассусҳои марбутатаи психолог, педагог, физиолог, сотсиолог, иқтисоддон, пизишкон – духтурони бачагона ва пизишкони амрози дарунӣ ташкил карда мешавад.

33. Бозомӯзии мутахассисони соҳаи раҳнамоии касбӣ тавассути низоми махсуси факултетҳои донишкадаю марказҳои тақмили ихтисос, шӯъбаҳои муассисаҳои таҳсилоти олии, ҳамчунин тариқи ташкили таҷрибаомӯзӣ, семинарҳо ва омӯзиши таҷрибаи пешқадам, аз ҷумла, дар ҳамкорӣ бо давлатҳои хориҷӣ амалӣ гардонида мешаванд.

6. Натиҷаи Концепсия

34. Татбиқи Концепсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои гузаштан ба низоми нави таҳсилот дар зинаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ, миёна ва олии касбӣ замина фароҳам оварда, барои ворид шудан ба фазои ягонаи таҳсилоти ҷаҳонӣ шароит муҳайё месозад, ҳамчунин имконият медиҳад, ки мазмуни тарбияи меҳнатӣ ва раҳнамоии касбии ҷавонон дар асоси рушди техникаю технологияи замонавӣ куллан тағйир дода шавад. Дар натиҷаи иҷрои вазифаҳои Концепсия тарбияи меҳнатӣ барои таълимгоҳҳои

таҳсилоти миёнаи умумӣ ва дигар зинаҳои таҳсилоти касбӣ рушд меёбад, ки он ба самаранокии раҳнамоии касбӣ ва тарбияи меҳнати наврасону ҷавонон мусоидат хоҳад кард, аз ҷумла:

- дастовардҳои нави тарбияи меҳнатӣ ва раҳнамоии касбӣ ҳамчун объекти таҳқиқот амалӣ мешаванд; сатҳи раҳнамоии касбӣ ва тарбияи меҳнати насли наврас баланд гардида, ба меъёрҳои байналмилалӣ наздик мешавад;

- алоқамандии иҷтимоии тарбия бо ҳаёт ва фаъолияти меҳнатӣ дар ҷомеа пурзӯр мегардад;

- ҳамкориҳои субъектҳои асосии таълим ва омӯзиш ба нафъи тарафайн ва ҷомеа инкишоф ёфта, самарави мусбат ба бор меорад;

- наврасону ҷавонон бо усулу тарзҳои истифодаи технологияи муосир дар раванди тарбияи меҳнатӣ шинос мегарданд, ки барои тайёр кардани кадрҳои ихтисосманди рақобатпазир ба бозори меҳнат мусоидат менамоянд;

- дар мактабҳои таҳсилоти умумӣ ва дигар муассисаҳои таҳсилоти касбӣ барои дуруст азхуд кардани истифодаи шабакаи Интернет ва шинос шудан бо усулҳои нави интиҳоби касб ва истифодаи он дар амалия шароит фароҳам оварда мешавад;

- дар шароити гузариш ба низоми нави тарбияи меҳнатӣ истифодаи компютер дар раванди корҳои амалӣ таъмин мегардад.

Бо фармоиши Вазири маорифи
 Ҷумҳурии Тоҷикистон
 аз «20» декабри соли 2010,
 № 3001 тасдиқ карда шудааст.

НАҚШАИ

чорабиниҳои Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба амалӣ намудани қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 октябри соли 2010, №499 «Дар бораи тасдиқи Концепсия раҳнамои касбии хонандагон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон»

№	Номгӯи чорабиниҳо	Мухлати иҷро	Иҷрокунанда	Эзоҳ
1	Таҳия ва тасдиқ намудани фармоиши Вазири маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи тасдиқи Нақшаи чорабиниҳо оид ба амалӣ намудани қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷик истон аз 2 октябри с оли 2010, №499 «Дар бораи тасдиқи Консепс ияи раҳнамои касбии хонандагон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон»	Ноябр	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миё наи касбӣ	
2	Шинос онидани хонандагон дар раванди фаъолияти таълимӣ ва берун аз таъл им бо муассисаҳои таълимии касбӣ, касбҳо ва ихтисосҳо, муассисаю ташкилотҳо ва дурнамои инкишоф и онҳо	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
3	Берун аз дарс ҷалб намудани хонандагон ба эҷодиёти техникаю бадеӣ ва баланд бардоштани нақши эҷодиёт дар интихоби касб	Аз рӯи нақша	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
4	Ба роҳ монда ни таъл ими тафрикаи хонандагон барои пурра ошкор намудани шавқу ҳавас, майлу рағбат ва қобилияти фард ии онҳо	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
5	Таъмин намудани хонандагон ба иттилооти зарурӣ оид ба талаботе, ки ба таҳсил ва мазмуни он пешниҳод гардидаанд ва ба маълумот оид ба имкониятҳои касбӣ дар соҳаҳои интихобшуда	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	

6	Таҷҳизонидани кабинетҳои технология бо маводҳои зарурӣ	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
7	Истифодабарии техникаи муосир дар раванди дарсҳои технологӣ	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
8	Баҳри касбинтиҳобкунии хонандагон ташкил намудани дарсҳои кушод аз ҷанни технология	Аз рӯи нақша	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
9	Таҳияи дастурҳои методӣ, маводҳои иттилоотӣ ба роӣ омӯзгорони ҷанни технология	Январӣ соли 2011	Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии назди Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон	
10	Расонидани ёрии методӣ ба кормандони соҳаҳои маориф ва ташкил намудани бозомӯзиҳо	Аз рӯи нақша	Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии назди Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Донишкадаи ҷумҳуриявии тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф	
11	Ташкили гӯшаҳо ва ҷузвдонҳо барои маводҳои аввалиндараҷаи ёрии тиббӣ оид ба ҳолати бахатарии синфхонаҳои технология	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
12	Ташкил намудани гурӯҳҳои муштаракӣ таълимӣ ва ҷанни технологӣ (писарон бо духтарон ва баръакс) бо розигии падару модарон	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
13	Ҷалб намудани падару модарон баҳри интиҳоби касби фарзандонашон	Доимо	Раёсат, шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, муассисаҳои таълимӣ	
14	Амалӣ намудани тарғиби касб ва ихтисосҳо, ки барои соҳаҳои иқтисодиёт ва бозори меҳнат заруранд	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	
15	Ташаккул ва таҳкими мақсадҳои касбинтиҳобкунии хонандагон	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	
16	Омода намудани ҷавонон ба фаъолияти таълимӣ ва меҳнатӣ ва таҳким бахшидани мақсадҳои касбинтиҳобкунии онҳо	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	

17	Дар амал татбиқ намудани усулҳои касбӣ ва хостагирии касбӣ	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	
18	Мутобиқ гардонидани фаъолияти истеҳсолӣ ва вазъи иҷтимоии мутахассисони ҷавон	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	
19	Бо мақсади инк ишофи қобил ияти касбии ҷавонон ташкил намудани гурӯҳҳои равиявӣ ва факултативҳои омодаسازی тод онишгоҳӣ	Сентябри соли 2011	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	
20	Таъмини ҳона ндагон бо иттилооти зарурӣ оид ба имкониятҳои касбӣ дар самти соҳаҳои интихобшуда	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	
21	Таҳияи маводи тарғибкуна ндаи касбҳо аз рӯи ихтисосҳои соҳавии муассисаҳои таълимӣ	Ҳар сол моҳҳои май-апрел	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	
22	Таҳияи нақшаю пурсишномаҳои нави машваратӣ мутобиқи стандартҳои таҳассусӣ ва касбӣ (ҷалби мутахассисон)	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, Маркази хумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони таълимгоҳҳо	
23	Такмил ва таҳкими системаи роҳнамоии касбии ҷавонон, наврасон ва калонсолон (таҳия ва нашри маводҳои таблиғотӣ)	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, Маркази хумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони таълимгоҳҳо	
24	Ташкил ва таҳкими бахшҳои касб-интихобкунӣ дар назди Раёсат ва шӯъбаҳои маорифи шаҳру ноҳияҳо	То моҳи майи соли 2011	Раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони таълимгоҳҳо	
25	Таҳияи тестҳо ба рои гузаронидани машваратҳои касбӣ, равонӣ, тадқиқоти сотсиологӣ, ташкили ҳазинаи тестҳо	2 маротиба Дар як сол	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, Маркази Ҷумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, марказҳои касб-омӯзӣ, раёсат ва	

			шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони таълимгоҳҳо	
26	Таҳияи маводи методӣ дастурҳо доир ба роҳнамоии касбӣ дар интихоби бошууроноии касб ва дигар усулҳои интихоби касбҳои ҷаҳонӣ	То моҳи сентябри соли 2011	Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони таълимгоҳҳо	
27	Ташкил ва гузаронидани мизи мудаввар, вохӯриҳо бо одамони касбу корашон гуногун дар рушди роҳнамоии касбӣ	Мунтазам	Бахшҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони муассисаҳои таълимӣ	
28	Ташкили системаи ҳамкориҳои методӣ дар муассисаҳои таълимӣ оид ба таҷҳизонида ни улоқҳои «Интихоби касб» ва воситаҳои техникаи ҳозиразамон	То 1.01.2012	Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо	
29	Ташкили ҳамкориҳои муштарак дар ҳалб намудани наврасони беназоратмонда ба марказҳои ҷавонон, мактабҳои махсуси ҷумҳуриявӣ	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, Раёсати таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони муассисаҳои таълимӣ дар ҳамкорӣ бо Хадамоти кор бо нобилиғони ВКД	
30	Ташкил ва ҳамкориҳои муштарак дар гузаронидани «Ҳафтаи интихоби касб» дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ	Як маротиба дар як сол	Раёсати таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони муассисаҳои таълимӣ	
31	Ҳамкориҳои муштарак дар ташкил ва гузаронидани рӯзи «Дарҳои кушод» дар муассисаҳои таълимӣ	Як маротиба дар як сол моҳи апрел, май	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, Раёсати таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони муассисаҳои таълимӣ	
32	Дастгирии рушди литсейҳои касбӣ ҳамчун муассисаҳои инноватсионӣ, гузаронидани машваратҳои фардӣ, гурӯҳӣ, равонӣ	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ	
33	Гузаронидани машваратҳои фардӣ, гурӯҳӣ ва равонӣ бо марказҳои «Насли наврас»	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва	

			шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони муассисаҳои таълимӣ	
34	Харидорӣ намудани таҷҳизоти техникӣ, техникаи компютерӣ дар рушди системаи роҳнамоии касбӣ	Давра ба давра то 01.02.2012	Шӯъбаи маркетинг ва моликият	
35	Гузaronидани машвартҳои фардӣ, гурӯҳӣ ва равонӣ бо маъҷубон ва тарбиятгирандагони инте рнатҳо	Мунтазам	Раёсати таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ, марказҳои касбомӯзӣ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, директорони муассисаҳои таълимӣ	
36	Таъминоти ташкилии методӣ ва гузаронидани машвартҳои равонӣ доир ба интихоби касб бо душвортарбиягирандагон	Мунтазам	Мунтазам Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо дар ҳамкорӣ бо Хадамоти кор бо ноболиғони ВҚД	
37	Таҳия ва татбиқи Барнома ва лоиҳаҳо оид ба рушди Тарзи ҳаёти солим, пешгирии нашъамандӣ ва вируси норасоии маснуияти бадан дар байни наврасон, ҷавонон ва калонсолон	То 01.09.2011	Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, Раёсати таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ, Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо дар ҳамкори бо Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон	
38	Таълифи дастурҳо, тавсияҳои методӣ, тавзеҳномаҳо оид ба ташкилу гузаронидани кори касбинтихобкунӣ дар муассисаҳои таълимӣ	Мунтазам	Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии назди ВМҚТ, раёсат ва шӯъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо	

